

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

Балінський Артем РОЛЬ НАРОДНОГО РУХУ УКРАЇНИ У ПРОГОЛОШЕННІ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1989–1991 рр.).....	80
Боднарчук Катерина ЦІННОСТІ ТА СОЦІАЛЬНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	85
Васильєва Лариса МІЖ ЗАКОНОМ І БЛАГОДАТТЮ: ФЕМІНІСТИЧНА АНТРОПОЛОГІЯ ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЖІНОЧОГО СТАТУСУ ЯК ПРАВОНАСТУПНИЦЯ-НОВАТОР АНТИЧНИХ ДОГМ.....	88
Зозулик Анастасія ПОКРОВА ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ ЯК ДУХОВНИЙ СИМВОЛ КОЗАЦТВА.....	92
Ілечко Софія КУЛЬТУРА ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА СКЛАДОВА ТА ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ XVII СТ.).....	94
Омельченко Дмитро НАРАТИВ У СУЧАСНИХ ІДЕОЛОГІЯХ.....	97
Мордовець-Ткач Марта, Федорова Алла МУЗИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИЧНОГО ВПЛИВУ ТА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	100
Абрасьова Дар'я КОЗАЦЬКІ ДУМИ ТА ПІСНІ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ ВОЇНА.....	105
Карогодіна Єлизавета ЗОЛОТО ПОЛУБОТКА: МІЖ ЛЕГЕНДОЮ ТА РЕАЛЬНІСТЮ.....	108
Ярмак Софія ПОЛІТИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ГЕТЬМАНА ЯК ГАРАНТІЯ СТАБІЛЬНОСТІ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ.....	111

БОДНАРЧУК КАТЕРИНА

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність
262 «Правоохоронна діяльність», Інститут права та безпеки
Науковий керівник: **НІВНЯ ГАННА**, кандидатка філософських наук,
старша викладачка кафедри державно-правових дисциплін,
Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса, Україна

**ЦІННОСТІ ТА СОЦІАЛЬНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

В сучасному світі, що швидко змінюється під впливом глобалізації та технологічного прогресу, поняття цінностей і соціальної еволюції набувають нового змісту. Суспільства переживають складні трансформації, які змінюють не лише економічні та політичні структури, а й духовні орієнтири людства. Аналіз взаємозв'язку між еволюційними і революційними процесами дає змогу зрозуміти глибинну природу соціальних і ціннісних змін.

Цінності- це фундаментальні «етичні накази» для людей, що визначають сенс і значущість їхніх вчинків та дій. Вони є ментальними утвореннями, які впливають на долю, звички та умови життя людей, і слугують регуляторами людської поведінки як індивідуальної так і колективної. Цінності є універсальними законами моралі і мають соціальну значущість, оскільки регулюють поведінку та взаємодію людей у групі [4, с. 18].

Розвиток інформаційного суспільства та поширення сучасних технологій змінює світогляд, етику та цінності людей. Це викликає питання про те, як Українське суспільство, яке прямує до європейської інтеграції, балансує свої цінності в умовах глобалізації та інформатизації суспільства.

Успіхи у сфері сучасних технологій(зростання інтелектуального капіталу) можуть призвести як до розвитку демократичних тенденцій, так і до «інформаційної ізоляції» та посилення соціальних проблем. Нідерландський антрополог Г. Хофстеде, досліджуючи європейську та світову культуру, виділив індивідуалізм як ключовий вимір західної культури. Українську ж культуру Хофстеде відніс до змішаних, прикордонних між індивідуалістичними та колективістичними культурами [4, с. 23]. але на нашу думку, українська культура більше тяжіє до колективістичної, адже для українського суспільства характерні взаємопідтримка, спільність, орієнтація на думку оточення та важливість сімейних і дружніх стосунків.

Соціальні зміни відбуваються у двох формах: соціальної еволюції та соціальної революції. Соціальна еволюція передбачає поступовість змін, в той час як соціальна революція – несе з собою стрімкі, часом радикальні трансформації.

Соціальна еволюція-це будь-який вид розвитку, що означає кількісні або якісні зміни. Вона пов'язана з позитивним розвитком, прогресом (зміни, які вважаються бажаними) або зворотним розвитком(регресом). Еволюційні теорії передбачають, що суспільство постійно проходить певні стадії розвитку, що веде до послідовного соціального вдосконалення. Наприклад, Огюст Конт ділив еволюцію на військову, теократичну, метафізичну та позитивну, причому в останній стадії розум домінує над агресією. Герберт Спенсер вважав, що в основі еволюції лежить природний відбір, де «кращі» суспільства повинні вижити, а «неприспособлені»-загинуть. Карл Маркс пов'язував прогрес із розвитком продуктивних сил і класовою боротьбою [3, с.1].

Сучасний зміст соціальної еволюції відображається зміною форм соціальної організації життя людей та глобалізацією соціальних процесів. Глобалізація починалася як процес перетворення західної цивілізації в наднаціональну. Існує думка, що сучасний процес глобалізації набув вигляду, який характеризується термінами «вестернізація» та «американізація», де цінності та зразки поведінки Заходу поширюються на решту світу [5, с. 170]. Проте, хоча сучасна глобалізація має виразні риси вестернізації та американізації, цей процес не є одностороннім: поширення західних цінностей супроводжується їх локальною адаптацією, гібридизацією та формуванням багатопольного культурного простору.

У контексті сучасних соціальних трансформацій особливого значення набувають процеси, пов'язані з конфліктами та кризами, що впливають на ціннісну структуру суспільства. Сьогодні відбувається переростання збройних конфліктів у форму кризових дій, що яскраво проявилось в російсько-українській війні, яка ведеться із застосуванням гібридних способів ідеологічного, економічного та інформаційного домінування. У світлі актуальних процесів переосмислення потребує поняття «соціальна революція». Сучасна соціальна революція-це вже не боротьба пролетаріату і не фетишизація феномену революції в політичних процесах, а комплекс дій, спрямованих на глибинні соціальні перетворення [1, с. 31].

Дослідження соціальної динаміки та революційних процесів пов'язане з аналізом економічно-господарських, соціокультурних і політико-ідеологічних змін сучасного світу. Вчені досліджують умови, за яких соціальні структури змінюються або трансформуються під впливом конфліктів і революційних процесів. С. Якубін та В. Якубін виділяють філософсько-історичні підходи до аналізу природи конфліктів і соціальної еволюції. К. Маркс визначив три варіанти розвитку революцій: як кардинальну зміну, як фундаментальний рівень перебудови суспільства і як протест проти монополії влади. У соціології революцій підкреслюється важливість розуміння глибинних причин соціальних конфліктів і необхідність їх комплексного аналізу. Дж. Дейвіс вказував, що революційні дії виникають через дисбаланс між очікуванням людей і реальними умовами життя. Соціальний порядок і

розвиток залежить від рівня активності людей у різних формах колективної поведінки-протестах, страйках, революціях [1, с. 32].

Соціальна революція – супроводжується глибокими економічними, соціальними й культурними зрушеннями та тривалою боротьбою за оновлення політичних інститутів і пріоритетів. Сучасні соціальні революції відійшли від класичних марксистських каталізаторів (загострення класової боротьби, що веде до насильницького скидання правлячих класів). Феномен соціальної революції залишається невідомою частиною історії людства, незважаючи на спроби його ігнорувати або забороняти. Революції неможливо звести лише до політологічних термінів або релігійно-ідеологічних міфів. Вони мають глибокий соціокультурний вплив, змінюючи світогляд, цінності, ідеали, норми і, спосіб життя людей [1, с. 36]. Соціальні революції є проявом прагнення людей до змін і справедливості. Вони не лише руйнують старі порядки, а й створюють умови для появи нових ідей, цінностей і форм суспільного життя. .

Революція являє собою «фундаментальну перебудову суспільства» і не може бути вираженням суті тимчасових фрустрацій чи маргінальних порушень. Вона нерідко завершується зміною панівного політичного режиму та зміною основ правового класу(суспільного керівництва) [2, с. 244]. Але революція- це не просто зміна влади чи протест проти існуючого порядку, а глибокий процес оновлення всього суспільства. Вона зачіпає усі можливі інститути- політичні, економічні, культурні. Під час революції відбувається радикальний розрив із минулим, відмова від старих традицій, ідеологій та символів, які втратили свою силу. Найважливішим є те, що революція руйнує не лише старі структури, а й створює нові політико-правові інститути, які мають відобразити нові цінності суспільства. Саме тому ми вважаємо, що революція- це складний, але необхідний етап розвитку, який дозволяє суспільствам оновитися та зробити крок вперед.

Ключовим чинником, що визначає спрямованість соціальної еволюції та глибину революційних перетворень залишаються цінності. Вони формують моральні орієнтири суспільства, впливають на здатність нації зберігати ідентичність у глобалізованому світі та визначають характер соціальної солідарності. У періоди криз і трансформацій саме система цінностей допомагає зберегти внутрішню рівновагу суспільства й уникнути стану дезорганізації суспільства. Глобалізаційні процеси висувають нові виклики, проте саме гармонійне поєднання національних і загальнолюдських цінностей забезпечує поступальний розвиток. Таким чином, соціальні зміни – еволюційні чи революційні – матимуть позитивний характер лише тоді, коли вони ґрунтуються на міцному ціннісному фундаменті.

Резюмуючи, зазначимо, що соціальні зміни є неперервним процесом. Еволюція створює ґрунт, а революція виступає каталізатором-періодичним, але фундаментальним якісним стрибком у розвитку суспільства. В епоху глобалізації ці процеси ускладнюються через зовнішній тиск наднаціональних

структур та гібридних загроз, що вимагає від нації постійного пошуку спільних ціннісних орієнтирів для збереження культурної ідентичності для національної безпеки. Саме система цінностей визначає, у якому напрямі відбувається соціальний прогрес – сприяє він гуманізації суспільства, чи, навпаки, поглиблює суперечності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вихованець З.С. Феномен соціальної революції як актуальна форма суспільних перетворень у постсучасному світі. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2025. Вип. 52. С. 31-40.
2. Гиря Г. Сутність політичних революцій: концептуальні підходи. *Вісник Львівського університету*. Сер. філос.-політолог. студії. 2014. Вип. 4. С. 240-246.
3. Городиська Н., Соціальна еволюція і соціальний прогрес в умовах глобалізації: Матер. II міжнар. Наук.-теоретичн. Конф. молодих учених та студентів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, 4-5 груд. 2019 р. Тернопіль, 2019. с. 124-125.
4. Мейжиз І.А. Цінності і соціальна еволюція суспільств. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили*. 2008. Т.84, вип. 71. С. 18-28.
5. Скворець В.О., Соціальна еволюція в умовах глобалізації: матер. наук. Конф. професорсько-викладацького складу, наукових працівників і здобувачів наукового ступеня за підсумками наук.-досл. роботи за період 2015–2016 рр., 15–18 трав. 2017 р. Вінниця, 2017. С. 169-172.

ВАСИЛЬЄВА ЛАРИСА

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, ОНП
«Філософія»

Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

МІЖ ЗАКОНОМ І БЛАГОДАТТЮ: ФЕМІНІСТИЧНА АНТРОПОЛОГІЯ ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЖІНОЧОГО СТАТУСУ ЯК ПРАВОНАСТУПНИЦЯ-НОВАТОР АНТИЧНИХ ДОГМ

Християнська думка звертається до горизонту елліністичного світу, успадковуючи концептуальні ресурси античної філософії, водночас радикально змінюючи її гуманітарну траєкторію. Античний «здоровий глузд» щодо статусу жінки складався з онтологічно-антропологічних уявлень про «природні» ієрархії, правові механізми підпорядкування та культурні режими честі/сорому. Євангелія, в свою чергу не запроваджують політико-правову

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.